

MEHANIZEM ZA PREVERJANJE UPOŠTEVANJA ALPSKE KONVENCIJE IN NJENIH IZVEDBENIH PROTOKOLOV

Alpska konferenca,

- prepričana, da je upoštevanje Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov osrednjega pomena,
- prepričana, da lahko mehanizem za preverjanje upoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov pomembno prispeva k učinkovitejšemu udejanjanju obveznosti, ki so jih pogodbenice prevzele,
- ob upoštevanju njenega sklepa VII/4 in v luči izkušenj s tega področja,
- določi na novo urediti vsebino in časovne presledke poročanja, strukturo in funkcije Odbora za preverjanje ter postopek mehanizma za preverjanje v skladu s prilogo, ki je sestavni del tega sklepa in nadomešča prilogo k Sklepu VII/4;
- poveri Odboru za preverjanje, da po potrebi predela standardizirane strukture, ki koristijo pogodbenicam kot osnova za njihovo periodično poročanje;
- potrjuje, da morata biti poročanje pogodbenic in mehanizem za preverjanje upoštevanja Alpske konvencije in njenih protokolov uporabna tudi za prihodnje spremembe Alpske konvencije in njenih protokolov neodvisno od morebitnih drugih nalog preverjanja, ki jih je izdala Alpska konferenca,
- ponovno odloča, da je mogoče postopek poročanja, strukturo in funkcije Odbora za preverjanje ter postopek mehanizma preveriti vsakokrat na Alpski konferenci;
- ponavlja, da je postopek mehanizma posvetovalen in da ni konfrontativen, soden ter diskriminativen;
- ugotavlja, da je bilo stanje na področju upoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov nazadnje predstavljeno v poročilu Odbora za preverjanje za XVII. Alpsko konferenco z dne 1. 9. 2019.

PRILOGA

I. Postopek poročanja

1. Formalne zadeve

1.1 Vsaka pogodbenica mora Odboru za preverjanje prek Stalnega sekretariata vsakih deset let poročati o stanju izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov. Poročila je treba prvič¹ predložiti konec avgusta 2019 v štirih jezikih Alpske konvencije. Naslednja nacionalna poročila se predložijo v enem od alpskih jezikov, nemščini, francoščini, italijanščini ali slovenščini, in v angleščini. Pogodbenice lahko pripravo nacionalnih poročil poverijo neodvisnim strokovnjakom. Kljub temu pa morajo poročila prihajati z mesta, ki ga je mogoče povezati s posamezno pogodbenico. Pogodbenice se v svojih poročilih omejujejo na spremembe glede na prejšnja nacionalna poročila. Kjer je to mogoče, morajo nacionalna poročila vsebovati le ukrepe in projekte, ki so se izvajali v času od oddaje zadnjega nacionalnega poročila do oddaje aktualnega nacionalnega poročila.

1.2. Nacionalna poročila je treba pripraviti na temelju strukture, ki jo je izdelal Odbor za preverjanje in odobril Stalni odbor². Pri tem se lahko zadnje predloženo poročilo oblikuje z uporabo orodja za sledenje spremembam. Priporoča se, da se za vsako drugo poročanje ponovno uporabi prazna struktura.

1.3. Stalni sekretariat posreduje nacionalna poročila neposredno po njihovem prejetju drugim pogodbenicam Alpske konvencije in opazovalkam, zastopanim v Stalnem odboru. Stalni sekretariat jih daje na voljo tudi javnosti. Objaviti se ne smejo informacije, ki jih/so je/jih prizadeta pogodbenica/prizadete pogodbenice opredelila/opredelile kot zaupne.

¹ XII. Alpska konferenca leta 2012 je določila podaljšati obdobje poročanja s 4 na 10 let. Izraz »prvič« se nanaša na prvotno predložitev poročil držav po revizijskem mehanizmu, spremenjenem leta 2012. Pred tem so bila poročila o državah že pripravljena v letih 2005 in 2009.

² Dokument ImplAlp/2022/32/6/3

2. Vsebina nacionalnih poročil

Pogodbenice morajo poročati predvsem o:

2.1. Uvod

splošen prikaz dosedanjih in prihodnjih prizadevanj za upoštevanje Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov.

2.2. Upoštevanje obveznosti, ki veljajo za vse protokole v skladu s 3. in 4. členom Alpske konvencije

- sodelovanje pri raziskavah in sistematičnem opazovanju, vključno s harmonizacijo s tem povezanega evidentiranja in upravljanja podatkov;
- sodelovanje in informiranje na pravnem, znanstvenem, gospodarskem in tehničnem področju;
- redno informiranje javnosti o rezultatih raziskav in opazovanj ter sprejetih ukrepih.

2.3 Upoštevanje obveznosti, ki izhajajo iz posameznih protokolov

- ukrepi, sprejeti za upoštevanje protokolov, ter dodatni ukrepi, ki presegajo ukrepe, predvidene v posameznem protokolu, in ocena njihove učinkovitosti;
- problemska področja, kot so različni interesi pri rabi naravnih virov in ustrezni ukrepi;
- ukrepi, uresničeni v sodelovanju z drugimi pogodbenicami.

2.4. Udejanjanje sklepov in priporočil

- udejanjanje sklepov in priporočil Alpske konference v skladu s 6. členom Alpske konvencije;
- udejanjanje sklepov in priporočil Alpske konference, ki jih je le-ta izdala na temelju poročila Odbora za preverjanje.

II. Struktura in funkcije Odbora za preverjanje ter postopek mehanizma

1. Institucionalne zadeve

1.1. Odbor za preverjanje sestavljata največ dva predstavnika vsake pogodbenice Alpske konvencije. Pogodbenice določijo, v kakšni vlogi se njihovi predstavniki udeležujejo sej Odbora za preverjanje. Opazovalke, zastopane v Stalnem odboru, lahko na omenjene seje pošljejo največ po dva predstavnika. Po potrebi so lahko vabljeni k sodelovanju tudi izvedenci. Predsedstvo Odbora za preverjanje se ravna po predsedstvu Alpske konference.

1.2. V okviru nalog, ki mu jih dodeli Alpska konferenca, mora Stalni sekretariat podpirati Odbor za preverjanje pri njegovem delu. Odbor za preverjanje lahko daje Stalnemu sekretariatu zadevna navodila.

1.3. Za Odbor za preverjanje je merodajen poslovnik Stalnega odbora. Ne glede na to se poročilo Odbora za preverjanje pred posredovanju Stalnemu odboru v skladu s točko II.3.2.6. Mehanizma za preverjanje prevede v nemščino, francoščino, italijanščino in slovenščino. Poleg tega lahko Odbor za preverjanje, če je potrebno, sprejme nadaljnje dopolnilne ali nekoliko prilagojene določbe.

2. Funkcije Odbora za preverjanje

Odbor za preverjanje izvaja naslednje funkcije:

2.1. preverja upoštevanje Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov s strani pogodbenic na podlagi nacionalnih poročil in informacij, ki so mu na voljo; pri tem lahko od pogodbenic zahteva dodatne informacije ali si pridobi informacije iz drugih virov;

2.2. podpira pogodbenice na njihovo prošnjo pri upoštevanju Konvencije in njenih protokolov;

2.3. preverja zahtevke za presojo domnevnega neupoštevanja Konvencije in njenih protokolov, ki so mu jih posredovale pogodbenice in opazovalke;

2.4. obvešča prizadeto pogodbenico/prizadete pogodbenice o rezultatih svojega dela;

2.5. pripravi periodično poročilo o stanju upoštevanja Konvencije in njenih protokolov s predlogi sklepov in priporočil;

2.6. predlaga ukrepe za izboljšanje poročanja ter za izboljšanje upoštevanja Konvencije in njenih protokolov in pri tem lahko upošteva tudi primere dobre prakse na področju izvajanja Alpske konvencije

3. Postopek

3.1. Splošne določbe

3.1.1. Redni postopek preverjanja je sestavljen iz poročila o stanju upoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov pripravljenega na podlagi poročil, ki jih vsakih deset let pripravijo in predložijo pogodbenice (prva faza), in poglobljene analize tistih področij, na katerih so lahko v prvi fazi ugotovljene morebitne pomanjkljivosti pri izvajanju (druga faza).

3.1.2. Pogodbenice ali opazovalke lahko kadarkoli v pisni obliki in z utemeljitvijo zaprosijo Odbor za preverjanje, da preveri domnevno neupoštevanje Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov. Na podlagi zaprosila se izvede izredni postopek preverjanja, za katerega smiselno veljajo enaka postopkovna določila kot za redni postopek preverjanja. Če se obravnava zahtevki, ki zadeva pogodbenico, ki v tistem trenutku predseduje Odboru za preverjanje, lahko Odbor za preverjanje v času predsedovanja te pogodbenice poveri predsedovanje pri obravnavi tega zahtevka drugi pogodbenici.

3.1.3. Vsaka prizadeta pogodbenica ima pravico do udeležbe v celotnem postopku, do vpogleda v celotno relevantno dokumentacijo in do zavzemanja stališč k aktivnostim Odbora za preverjanje.

3.1.4. Pri obravnavi vprašanj v zvezi z izvedbenimi protokoli imajo pravico glasovanja samo pogodbenice ustreznega protokola.

3.1.5. S privolitvijo prizadete pogodbenice lahko Odbor za preverjanje poizveduje na njenem ozemlju. Za te izvedbe pregledov na kraju samem velja postopek, ki ga pripravi Odbor za preverjanje.

3.1.6. Informacije, ki so, s strani katerekoli stranke v postopku, označene kot zaupne, je potrebno zaupno obravnavati.

3.1.7. Razprave v celotnem postopku mehanizma so zaupne. Opazovalko, ki je zastopana v Stalnem odboru, se lahko izključi iz razprave, predvsem v naslednjih primerih:

- v primeru kršitve zaupnosti;
- pri obravnavi informacij, ki so v skladu s točko 3.1.6. zaupne.

3.1.8. Pri sestavljanju poročila Odbora za preverjanje je treba zagotoviti, da je poročilo razumljivo tudi za širšo javnost.

3.1.9. Odbor za preverjanje sprejme svoja poročila s konsenzom. Če predsedujoči izrecno ugotovi, da konsenza ni mogoče doseči, se lahko poročila sprejmejo s tričetrtinsko večino pogodbenic, ki so navzoče in imajo glasovalno pravico.

3.2. Časovni potek postopka

Prva faza

3.2.1. Pogodbenice morajo Stalnemu sekretariatu predložiti svoja poročila vsakokrat do konca avgusta v koledarskem letu, v katerem se izteče desetletno obdobje poročanja.

3.2.2. Stalni sekretariat posreduje dobljena nacionalna poročila in informacije v najkrajšem času po njihovem prejetju Odboru za preverjanje.

3.2.3. V devetih mesecih po tem, ko Stalni sekretariat razpošlje nacionalno poročilo, predloži Odbor za preverjanje prizadeti pogodbenici/prizadetim pogodbenicam rezultate svojih preverjanj ter morebitna stališča drugih pogodbenic in v Stalnem odboru zastopanih opazovalk v obliki osnutka poročila.

3.2.4. Prizadeta pogodbenica/prizadete pogodbenice lahko v treh mesecih po seznanitvi z rezultati k temu zavzame/zavzamejo stališče in Odboru za preverjanje sporoči/sporočijo, katere ukrepe bo/bodo sprejela/sprejele v zvezi z osnutkom poročila. Pri obravnavi stališč pogodbenic in opazovalk na osnutek poročila lahko Odbor za preverjanje poleg informacij, ki so jih zagotovile pogodbenice, uporabi tudi dodatne vire, kot so npr. poročila o stanju Alp, različna poročila, študije in mnenja tematskih delovnih teles, rezultati projektov in posvetovanja s strokovnjaki. Poleg tega lahko predlaga izboljšave pri izvajanju Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov. V ta namen lahko uporabi tudi primere dobrih praks izvajanja drugih pogodbenic.

3.2.5. Če prizadeta pogodbenica izrazi pripravljenost odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti in določi konkretne ukrepe za njihovo rešitev, lahko Odbor za preverjanje odstopi od predloga, da naj Alpska konferenca sprejme sklepe ali priporočila.

3.2.6. Odbor za preverjanje posreduje svoje poročilo prek Stalnega sekretariata Stalnemu odboru najpozneje šest mesecev po prejetju komentarjev prizadete pogodbenice/prizadetih pogodbenic.

3.2.7. Stalni odbor posreduje poročilo Odbora za preverjanje nespremenjena z morebitnimi ocenami na naslednji Alpski konferenci najpozneje dva meseca pred njenim zasedanjem.

Druqa faza

3.2.8. Ko Alpska konferenca sprejme katerokoli poročilo Odbora za preverjanje iz prve faze, se lahko pogodbenice pozove, da v določenem roku Odboru za preverjanje in Stalnemu sekretariatu sporočijo katere protiukrepe oz. izvedbene ukrepe bodo sprejele na področjih, na katerih so bile v poročilu ugotovljene pomanjkljivosti pri izvajanju. Pri tem se lahko Odbor za preverjanje odloči za razvrstitev, na primer na tematske bloke.

3.2.9. Pri pripravi svojega poročila lahko Odbor za preverjanje določi tudi roke in s pogodbenicami opravi razgovor glede protiukrepov oz. izvedbenih ukrepov. To velja predvsem za področja, za katera Odbor za preverjanje ugotovi potrebo po preverjanju. Odbor za preverjanje poleg tega presodi, katere teme bo poglobljeno analiziral in v kakšnem vrstnem redu.

3.2.10. Odbor za preverjanje preuči napredek pri odpravljanju pomanjkljivosti. Pri tem lahko uporabi tako informacije, ki so jih zagotovile pogodbenice, kot tudi dodatne vire, kot so npr. poročila o stanju Alp, različna poročila, študije in mnenja tematskih delovnih teles, rezultati projektov in posvetovanja s strokovnjaki. Poleg tega lahko predlaga izboljšave pri izvajanju Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov. V ta namen lahko uporabi tudi primere dobrih praks izvajanja drugih pogodbenic.

3.2.11. Prizadeta/prizadete pogodbenica/pogodbenice lahko po seznanitvi z rezultati k temu zavzame/zavzamejo stališče in Odboru za preverjanje sporoči/sporočijo, katere nadaljnje ukrepe bo/bodo sprejela/sprejele v zvezi z osnutkom poročila.

3.2.12. Če prizadeta pogodbenica izrazi pripravljenost odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti in določi konkretne ukrepe za njihovo rešitev, lahko Odbor za preverjanje odstopi od predloga, da naj Alpska konferenca sprejme nadaljnje sklepe ali priporočila.

4. Posledice

4.1. Alpska konferenca lahko sprejme sklepe ali priporočila na osnovi poročil in predlogov sklepov, ki jih je sprejel Odbor za preverjanje in ji jih je posredoval Stalni odbor. Takšna priporočila se sprejemajo s konsenzom; če so izčrpani vsi naporji za doseg konsenza in predsedujoči to izrecno ugotovi, se lahko poročila sprejemajo s tričetrtinsko večino prisotnih pogodbenic z glasovalno pravico.

4.2. Ti sklepi in priporočila obsegajo:

- svetovanje in podpora pogodbenici v zvezi z vprašanji, ki zadevajo upoštevanje Konvencije in njenih protokolov;
- podpora pogodbenici pri pripravi strategije za upoštevanje Konvencije in njenih protokolov;
- posredovanje strokovnjakov, ki pomagajo prizadeti pogodbenici/prizadetim pogodbenicam;
- poizvedovanje na kraju samem, s privolitvijo prizadete pogodbenice/prizadetih pogodbenic, da bi lahko identificirali probleme upoštevanja Konvencije in njenih protokolov ter možne ukrepe;
- ukrepe za spodbujanje sodelovanja med prizadeto pogodbenico/prizadetimi pogodbenicami in vladnimi ter nevladnimi organizacijami (primerjajte 3. odstavek 4. člena Alpske konvencije);
- poziv prizadeti pogodbenici/prizadetim pogodbenicam, da pripravi/pripravijo strategijo za upoštevanje Konvencije in njenih protokolov;
- poziv k pripravi terminskega načrta za upoštevanje Konvencije in njenih protokolov.
- predstavitev uspešnih primerov izvajanja;
- drugi ustrezni posvetovalni ukrepi, ki niso konfrontativni, sodni ali diskriminativni.

4.3. Poročilo ter sklepi in priporočila Alpske konference pogodbenice in Stalni sekretariat objavijo na ustrezen način. Odbor za preverjanje lahko sklene, da se končna poročila, ki jih je sprejel pri obravnavi zahtevkov za presojo domnevnega neupoštevanja Konvencije in njenih protokolov, vendar brez priporočil, predhodno objavijo že pred naslednjo Alpsko konferenco. Pri tem je treba opozoriti na nadaljnje proceduralne korake, ki jih je treba izvesti do naslednje Alpske konference.

4.4. Mehanizem za preverjanje upoštevanja Alpske konvencije in njenih protokolov je neodvisen od postopka za reševanje sporov v skladu s Protokolom Sporazuma o varstvu Alp (Alpska konvencija) o reševanju sporov in nanj nima prejudicialnega učinka.